

Tipy (nejen) pro rodiče dětí s obtížemi ve výuce

aneb jak zvládnout školní výuku v domácích podmínkách

1. Práci si plánujte společně

- Úkoly od učitelů Vám často přichází na různá místa – web školy, mail, Komens, ...a pak je pro dítě těžké se v tom orientovat. Je vhodné najít si systém a vytvořit si složku v PC nebo desky v papírové podobě, kam si, než se pustíte do plnění úkolů, všechna aktuální zadání přepošlete nebo vložíte, abyste je měli na jednom místě – je to pro přehlednější a jednodušší orientaci.
- Udělejte si denní plán práce společně (nejlépe ještě předchozí večer nebo hned ráno). Pomozte dětem si ujasnit, co je nutné udělat hned a co mohou odložit na jindy (poznamenejte do kalendáře datum odevzdání u dlouhodobých úkolů). Učte dítě vytvářet si vlastní způsoby plánování (vlastní diář, kalendář, úkolníček, obrázky, do nichž úkol vepíše a po doděláním úkolu obrázek vybarví – např. balónky...). Denní plán můžete vizualizovat – k nakresleným hodinám můžete vepsat konkrétní úkol. Dejte dítěti možnost volby, jakým úkolem chce začít a pozorujte společně, co mu vyhovuje – povzbudí ho, když začne lehkým úkolem? Potřebuje mít těžký úkol vypracovaný jako první?
- Seznam úkolů, které musíte udělat, je dobré si napsat – třeba na lístečky, které pak můžete postupně dávat na hromádku „Uděláno“, nebo v seznamu zvýraznit barevně co je hotovo.
- Naplánujte si přestávky, kdy dítě bude dělat ideálně nějakou pohybovou činnost např. krátké cvičení, nebo svačina. Nebojte se přestávky přizpůsobit aktuálnímu stavu svého dítěte – můžete si to dovolit. Při známce únavy je dobré dítě dovést k dokončení nějakého úkolu (nebo jeho části) a pak mu navrhnout přestávku.
- Snažte se, aby si děti úkoly vypracovaly v dopoledních hodinách a odpoledne využijte k volnější činnosti nebo i „nicnedělání“.
- Pokud máte daný den hodně své práce a dítě potřebuje vaši pomoc, udělejte jen to nejnnutnější a zbytek odložte na jiný den. Je-li člověk pod tlakem, přenáší napětí na dítě a učení pak moc nejde. Lepší je pracovat v klidu. Pokud je úkolů více a nejste schopni vše zvládnout za dopoledne, zařadte na dopoledne úkoly, které jsou pro dítě obtížnější, náročnější na myšlení a koncentraci, odpoledne se může věnovat úkolům a povinnostem, které hravě zvládne samo. (Tím Vám, rodičům, může vzniknout prostor, který můžete využít sami pro sebe).
- Pro záznam hotových úkolů můžete využít i motivační kalendář, kam si dítě po splnění úkolu zakreslí za odměnu smajlíka, obrázek. Když se pak po týdnu podíváte společně na větší množství smajlíků, budete mít hezký pocit, že se práce daří. Věřte, že slova někdy nestačí – co je psáno, to je dáno.
- Pomozte dětem též se zasláním úkolů učitelům, práce s technologiemi je mnohdy obtížnější než samotný úkol

2. Přizpůsobte svým dětem pracovní materiály

- Pamatujte na to, že pro některé děti může být čtení z monitoru velmi obtížné – na velké ploše špatně udrží oči na řádku, nemohou si ukazovat apod. Pak je vhodné jim delší texty vytisknout, kratší texty jim přečíst.
- Pokud práce tisknete, myslete na to, že většinou se dětem dobře čtou větší písmena a určitý font písma. Například kurzíva či ozdobné typy písma mohou být na čtení namáhavé.
- Pracovní listy s několika úkoly na jedné straně mohou vést k tomu, že dítě se špatně soustředí na daný úkol, snaží se prohlédnout si např. obrázek z jiného cvičení apod. Je možné dětem úkoly z listu rozstříhat / listy přehnout a dávat dětem po jednotlivých cvičeních.
- Dle potřeby využívejte k práci přehledy, tabulky, vzorečky – v papírové podobě nebo vyhledejte informace na internetu (využijte portály, které doporučují učitelé). Pokud se jedná o látku, kde si je dítě nejisté, je lepší, když máte pravidla před sebou. Když si ověříte, že dítě látce rozumí, můžete ho nechat pracovat samostatně právě za pomoci těchto pravidel.
- Nebojte se používat i různé pomůcky, obrázky, děti to jistě ocení (dobře se počítá třeba s knoflíky či lentilkami).

3. Ved'te je k samostatnosti, dejte jim čas

- Je důležité nechat dítě, aby si zadání samo přečetlo, rozmyslelo si, co má dělat. Ptejte se svého dítěte: „Vysvětli mi, co máš psát, vyplnit ..... Ukaž mi, jak vypočítáš ten první příklad..“
- Pokud jste si ověřili, že dítě úkolu rozumí, případně s ním udělali začátek cvičení, můžete se od něj vzdálit a za pár minut (podle věku dítěte a schopnosti se soustředit) pak plnění úkolu zkontrolovat. Po určité době je dobré se přijít podívat, jak se mu daří, zda jeho pozornost neodvedla nějaký jiný podnět.
- Zkuste alespoň 1 úkol denně nechat dítě vypracovat samostatně.

4. Učte je efektivně si kontrolovat svou práci

- V pravopisných cvičeních neukazujte dětem slovo, v kterém mají chybu. Je možné označit řádek, v kterém se chyba vyskytuje (např. udělat na konci řádku tužkou tečky – podle počtu chyb) a nechat dítě, aby ji samo našlo. Ved'te děti k tomu, aby si odůvodňovaly psaní i / y – pouhým čtením chybu zpravidla neodhalí.
- Nezastupujte učitele v kontrole práce Vašich dětí – většina pedagogů sama dává dětem zpětnou vazbu.

5. Učení nové látky

- Některé znalosti je nutné se učit mechanicky z paměti, např. násobilka, vyjmenovaná slova, vzory podstatných jmen,... Pokud se však nejedná o učivo, které je třeba umět jako básničku, např. přírodověda, vlastivěda, neopakujte dokola, je lepší říci si obsah vlastními slovy, zaměřit se na důležité – spíše než fakta vnímat látku pořád souvislosti. Kreslete si schémata, myšlenkové mapy, zahrajte si na školu (dělejte svému dítěti žáka,...).

6. Komunikujte s učiteli, nemusíte stihnout vše

- Je důležité být v kontaktu s vyučujícími a dát jim zpětnou vazbu (u starších dětí je můžete vést k tomu, aby se samy vyjádřily) pokud práci nestiháte.
- Po dohodě je možné volit úpravy učiva – jak v rozsahu, tak i ve formě – např. některé úkoly vypracovat pouze ústně.
- Pokud něčemu Vaše dítě nerozumí, ved'te své dítě, aby se učitele samo zeptalo, jak má postupovat.

7. Zapojte děti do domácích prací

Mohou to pro Vás být příjemné chvílky a děti pochopí, že i Vy máte i jiné povinnosti – nejen jejich školu. Nechte je pomáhat při vaření, pečení, úklidu, šití či výrobě roušek, nechte je vymyslet nějakou zábavu pro celou rodinu a oceňte jejich snahu.

8. Nezapomínejte na společnou zábavu

Zahrajte si nějakou hru, pusťte si pěkný film, udělejte si domácí disko, kino,...

9. Snažte se udržovat dobrou náladu a nadšení ze společné práce.

Radujte se z maličkostí, dílčích úspěchů, z hotových věcí a děti pochvalte, povzbuďte, nebo je naopak citlivě upozorněte, když se nějaký den práci brání. I děti mají právo být někdy unavené, a tak netlačte na pilu a raději si něco zahrajte nebo upečte koláč, člověk si tím odpočine a pak je zralý pustit se do dalších úkolů. Pokud jste unavení Vy, řekněte to Vaším dětem, budou shovívavější a nebudou hledat vinu v sobě, když náhodou zvednete hlas. A někdy budou také „zlobit“ prostě proto, že jsou to děti 😊.

10. Využívejte portály zaměřené přímo na děti s obtížemi v učení

- většina z nich nabízí v současné době své produkty zdarma, např. PC program Včelka (pro nácvik psaní, čtení, rozvoj sluch. vnímání), Ztracená čeština, ... (viz. odkaz na našich webových stránkách).